

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
s dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 812,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Vlada trdno stoji...

LDU, Beograd, 1. marca. Musli-
mani imajo danes popoldne sejo, na
kateri bodo postavili pogoje, pod ka-
terimi bodo glasovali za ustavo vla-
de Nikole Pašića. Vedno bolj prevla-
dne mnenje, da bo ministrskemu
predsedniku uspelo, zagotoviti si
podporo muslimanov in zemljorad-
nikov in da bo vprašanje ustave hit-
ro rešeno.

LDU, Beograd, 1. marca. Zemljo-
radniški klub ima jutri plenarno sejo,
na kateri bo končno rešil vprašanje
glede sporazuma z vlado.

Svojčas so imeli v gostilnah obe-
šene tablice, na katerih je bilo zapi-
sano: »Jutri se bomo kregali!« —
Vedno »jutri«.

Konferenca v Londonu.

LDU, London, 28. febr. Francoski
ministrski predsednik Briand je imel
popoldne dolge privatne razgovore
o obnovitvenem vprašanju s franco-
skimi finančnim izvedencem Lou-
cherjem in drugimi osebami, ki so
izpadli ugodno. Nemški odposlanci,
ki so dospeli zvečer v London, so se
nemudoma lotili dela. Pozornost
vzbujala skrajna nedostopnost nem-
škega zunanjega ministra dr. Simonsa,
ki noče dati časopisju nobene iz-
jave. O protipredlogih, ki jih bodo
stavili nemški odposlanci, vlada po-
polna tajnost.

LDU, Pariz, 28. febr. Prisilne od-
redbe, katere je izdelal maršal Foch,
da se primora Nemčija, da sprejme
entente predloge v obnovitvenem
vprašanju, bodo haje segale daleko
preko zasedbe ruhrskega ozemlja.

LDU, Pariz, 1. marca. Iz Londo-
na javlja posebni poročevalec Agence
Havas: Konferenca se je pričela
članes dopoldne ob 11.30. Lloyd George
je pozdravil nemške delegat in
izjavil, da so zavezniki sklenili dr-
žati se tegale modusa pri razpravljan-
ju: 1. Reparacije, 2. razorožitev. —
Zunanji minister dr. Simons je pritr-
dil tej razporedbi in nato podal svoj
ekspozé.

LDU, London, 1. marca. Konfe-
renca se je končala ob 13.15. Nemški
zunanjji minister dr. Simons je stavil
predloge, ki jih ni mogoče sprejeti.
Predlagal je kot odškodnino 50 mili-
jard zlatih mark, od katerih je trdil,
da je Nemčija že odplačala 20 mili-
jard kot povrnitev. Ostane še 30 mi-
ljard in za te prosi, naj bi se izplača-
le v roku 30 let pod pogojem, da bi
vse države dale Nemčiji neobdavče-

no mednarodno posojilo in naj bi se
v to svrhu sklenil finančni dogovor.
Izvajanja dr. Simonsa so izzvala zelo
neugoden vtis. Lloyd George je iz-
javil, da protipredlogi ne kažejo ni-
kakega razumevanja položaja, in za-
torej ne zaslužio, da bi se proučevali
ali uvaževali. Lloyd George je bil
silno nezadovoljen, in je rekel neke-
mu nemškemu delegatu: »Čas je, da
zaključimo sejo, ker končno bi mor-
ali še mi plačati.« Zastopniki med-
zaveznih držav so se sestali ob
šestnajstih popoldne. Ko so se nem-
ški delegati odstranili, je naročil
Lloyd George izvedencem zavezni-
kov, naj bodo pripravljeni vsak čas,
da jih konferenca pokliče.

Vsa zgorajšnja poročila so fran-
coskega izvora in prihajajo od fran-
coske na videz privatne, v resnici
pa vladne novinarske agencije Ha-
vas. Kdor to ve, se ne bo čudil, če
so ta poročila Nemcem skrajno so-
vražna.

Mi pa teh stvari ne moremo in ne
smemo presojati niti prijateljsko,
niti sovražno, ampak strogo objek-
tivno. Čit objektivnosti nam pa pra-
vi, da to, kar uganja antanta z Nem-
ci, ni pametno.

Nemci so narod, ki šteje 100 mili-
jonov ljudi. Oni so visoko kulturni in
visoko organizirani narod. V prvih
vrstah nemškega naroda pa stoji or-
ganizirano nemško delavstvo, ki nik-
dar ne bo priznalo modernega su-
ženstva. Nemško delavstvo bo raje
sklenilo zvezo s samim pekrom,
predno se bo udalo na to, da mora
vsak nemški delavski otrok biti fran-
coski suženj celih 42 let.

Kralj in kraljeve pravice.

Iz seje ustavotvornega odbora.

LDU, Beograd, 28. febr. (ZNU).
21. redno sejo ustavnega odbora je
otvoril predsednik dr. Momčilo Nin-
čić ob 9.30 dopoldne.

Posl. Jovan Gjonović (republikanec)
vpraša početkom seje, kdo je
odgovoren za nepolitična in zasebna
dejanja vladarja, ker je v členu 30
ustave omenjeno, da je pristojni mi-
nister odgovoren samo za kraljeve
čine političnega značaja. Govornik
zahteva, naj se v členu 30 vstavi do-
ločilo da je za kraljevo osebno po-
stopanje odgovorna vlada.

Posl. dr. Ivan Pavičić (Narodni
klub) zahteva, naj bo za dejanja kra-
lja kot vrhovnega poveljnika vojske
odgovoren poleg ministra za vojno
tudi načelnik glavnega štaba vrhov-
nega poveljništva. Predlaga na-
stopno stilizacijo: »V času vojne mo-
ra razen vojnega ministra odgovar-
jati za vse vojne postopanje kralja
načelnik štaba vrhovnega poveljni-
štva«.

Posl. Ljuba Jovanović (radikalec)
se strinja s predlogom posl. Pavi-
čića, vendar pa zahteva, da se to
vprašanje reši v prisotnosti vojnega
ministra.

Predsednik dr. Ninčić pojasni,
da vlada zato ni storila načelnika štaba
odgovornega za kraljeva vojaška
dejanja, ker bi v tem slučaju moral
opustiti svoje zelo kočljive vojaške
naloge ter priti v parlament, da od-
govarja na interpelacije.

Odsek je nato prešel na razpravo
o členu 31.

Posl. Nedeljko Divac (soc. dem.)
smatra glede polnoletnosti kralja, da
bi bilo potrebno, izenačiti jo s polno-
letnostjo ostalih državljanov, ker ne
najde nobenih razlogov, da bi mogel
biti kralj polnoleten v 18. letu, ostali
državljan pa v 21. letu, zlasti ne,
ker stoji na čelu vsemu narodu in
zavzema posebno izrečno stališče.

Člen 31. se sprejme z večino gla-
sov in se glasi:

»Kralj in prestolonaslednik sta
polnoletna v 18. letu. Kraljeva ose-
ba je nedotakljiva ter se ne more ra-
di ničesar postaviti na odgovornost, niti
se ne more tožiti. To ne velja za
kraljevo zasebno imetje.«

Pri čl. 32 zahteva posl. Divac, da
se ne obide narodna skupščina, ki
določa osebo prestolonaslednika,
ako ne bi imel kralj sina.

Posl. Jovan Gjonović (republikanec)
se strinja s posl. Divacem in
predlaga, da se vprašanje prestolo-
nasledstva reši v tem slučaju ali z
referendumom, ali se za to zadevo
posebej izvoli ustavna skupščina.

Posl. Ljuba Jovanović (radika-
lec) predlaga, naj iz direktne linije
prestolonasledstvo preide na kneza
Pavla Karagjorgjevića. Ako bi knez
Pavel Karagjorgjević ne sprejel
prestolonasledstva, potem naj kralj
in skupščina določita drugega pre-
stolonaslednika.

Posl. Vujičić (radikalec) sodi, da
je vladna stilizacija pomanjkljiva,
ker ne more priti do tega, da kralj
ne določi prestolonaslednika, ali da
se kralj in skupščina ne sporazumeta
glede osebe prestolonaslednika.

Posl. Dulibić (Jugoslov. klub) so-
di, da je čl. 32 v nasprotju s čl. 85
ustave.

Minister za konstituantno vztraja
pri vladni redakciji tega člena, ker
ni verjetno, da bi regent Aleksander
ostal brez naslednika.

Člen 32 je bil nato z večino gla-
sov sprejet in se glasi:

»V kraljevini Srbov, Hrvatov in
Slovencev vlada kralj Peter I. Kara-
gorgjević. Kralja Petra nasleduje
Aleksander in njegovo moško po-
tomstvo po redu prvorodenstva. Ako
kralj nima moškega potomstva, po-
tem določi sebi naslednika iz stran-
ske linije s pristankom skupščine. Za
to je potrebna polovica plus 1 celo-
kupnega narodnega predstavništva.«

Glede na čl. 30, ki je bil prej v
razpravi, izjavi minister dr. Trifko-
vić, da je za vse vojne čine kralja v
vojni odgovoren vojni minister.

Pri čl. 33 vpraša posl. Gjonović
(republikanec), ali spadajo v kralje-
vo družino tudi bratje, morganatično
oženjeni, in sestre, poročene z na-
vadnimi državljani.

Posl. dr. Pavičić predlaga, da so
tudi sestre, dokler se ne poroče, in
bratje, ako se oženijo z odobrenjem
kralja, člani kraljevskega doma.

Čl. 33 je bil sprejet z večino gla-
sov in se glasi:

»Kraljevi dom tvorijo kraljica so-
proga ter živi predniki in potomci v
prvi liniji s soprogami, rodni bratje
s soprogami in sestre kralja. Odnos-
jače in položaj članov kraljevega
doma določa poseben statut, v kate-
rem se mora zakoniti, da ne sme
biti noben član kraljevega doma niti
minister niti član narodnega pred-
stavnštva.«

Člena 34 in 35 sta bila sprejeta
brez razprave z večino glasov.

Člen 34. se glasi:

»Kralj polaga pred narodnim pred-
stavnštvom prisego, ki se glasi ta-
kole: Jaz (ime), stopajoč na prestol
kraljevine Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev in prevzemajoč kraljevo
oblast, prisegam vsemogočnemu Bo-
gu, da hočem edinstvo naroda, ne-
odvisnost države, celoto državne
vlasti, da hočem čuvati ustavo ne-
dotakljivo, da hočem vladati po za-
konu in da hočem v istih težnjah
imeti dobro naroda pred očmi. Tako
mi Bog pomagaj! Amen.«

Člen 35 se glasi:

»Kralj biva stalno v državi. Ako
se pokaže potreba, da gre kralj iz dr-
žave za kratek čas, ga zastopa po
pravi prestolonaslednik. Ako pa
prestolonaslednik ni polnoleten ali
pa zadržan, zastopa kralja ministrski
svet. Zastopstvo se vrši po navodi-
lih, ki jih daje kralj v okviru ustave.
To velja tudi za slučaj kraljeve bo-
lezni, ki povzroča skrajno nesposob-
nost. Zastopstvo more trajati naj-
dalje 6 mesecev. Po poteku tega roka
stopijo v veljavo določila o namest-
ništvu.«

Posl. Gjonović (republikanec) so-
di, da kralj ne more biti več kralj,
čim postane duševno ali telesno ne-
sposoben. Zato se namestništvo mo-
re poveriti samo njegovemu nasled-
niku.

Posl. Jovan Gjonović (zemljo-
radnik) pristavlja, naj se namestni-
štvo določi že tedaj, ko je kralj od-
soten več kot 4 mesece. — Sprejme
se z večino glasov vladna stilizacija
čl. 36, ki se glasi:

»Kraljevo oblast vrši namestni-
štvo 1.) ako je kralj mladoleten, 2.)
ako je radi duševne ali telesne ne-
sposobnosti trajno zadržan, vršiti
svojo oblast. O početku in preneha-
nju namestništva sklepa narodno
predstavnštvo s tajnim glasovanjem.
Ko spoznajo ministri, da je nastopil
slučaj kraljeve nesposobnosti, sporo-

če to narodnemu predstavništvu
skupno z mnenjem treh zdravnikov
domačih medicinskih fakultet. Na isti
način se postopa, ako gre za presto-
lonaslednika.«

Pri čl. 37. izjavi posl. Gjonović
(republikanec), da ni umestno, ako
ostaneta vladar ali prestolonasled-
nik, če sta nesposobna za prestol, še
nadalje na svojih mestih zato, ker
živita. Zakaj bi se takoj ne izvolil
kralj izmed zdravih članov dinastije.
— Po govornih posl. dr. Dulibića in
dr. Pavičića ter ministra Trifkovića
je bil sprejet čl. 37, kakor ga je pred-
lagala vlada. Iz predloga dr. Duli-
bića se je storil čl. 38. Člen 37. se
glasi:

»Namestništvo vladarja prevzame
po pravi prestolonaslednik, ako je
polnoleten. Ako ni polnoleten in ne
more po načelih čl. 36 vršiti namest-
ništva kraljevo oblast, voli narodno
predstavnštvo v skupni seji obeh
domov tri kraljeve namestnike, ki se
izvolijo za 4 leta. Po tem roku ali v
slučaju, da se namestništvo mora
podaljšati za najmanj leto dni, pride
do ponovne volitve za eno leto in če
treba dalje, na volitev za 4 leta. Na-
menstniki morejo biti samo oni rojeni
Srbji, Hrvati in Slovenci, državljani
kraljevine Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev, ki imajo 45 let starosti in
višjo izobrazbo prej, nego prevza-
mejo kraljevo oblast v svoje roke.
Namestniki položijo pred narodnim
predstavnštvom, ki jih je izvolilo,
prisego, da hočejo biti zvesti kralju
in delati na podlagi ustave in zak-
onov.«

Člen 38. se glasi:
»Ako eden izmed namestnikov
oholi, vršita ostala dva namestniško
oblast.«

Sprejet je bil nato čl. 39, ki se
glasi: Za vzgojo mladoletnega kralja
srbje namestniki.

Nadalje je bil sprejet čl. 40, ki se
glasi: »Pred izvolitvijo namestnikov
vrši ministrski svet na svojo odgo-
vornost kraljevo oblast.«

Zatem je bil sprejet čl. 41, ki se
glasi: »V slučaju smrti ali odstopa
kralja nastopi prestolonaslednik, če
je polnoleten, takoj vlado in izjavi to
pred narodom ter v roku 10 dni po-
loži prisego, predpisano po ustavi
pred narodnim predstavništvom v

skupni seji obeh domov. Ako je v
tem času parlament razpuščen, se
skliče stara narodna skupščina.« Ta
člen je bil sprejet brez razprave z
večino glasov.

Člen 42. se glasi: Ako kralj ni
ostavil ob svoji smrti potomstva ali
če je kraljica ob času kraljeve smrti
noseča, voli narodno predstavništvo
namestništvo, ki vrši kraljevo oblast
do poroditve. Vlada je dolžna, pred
porodom obvestiti o tem narodno
predstavnštvo obenem z mnenjem
treh zdravnikov domačih medicinskih
fakultet o kraljičini nosečnosti. Isto
velja za slučaj, ako umre prestolo-
naslednik ter mu ostane žena nose-
ča.

Istotako je bil sprejet čl. 43 kakor
ga je predlagala vlada in se glasi:

»V slučaju, da ostane prestolo-
naslednik po določilih ustave brez
naslednika, prevzame ministrski
svet v svoje roke oblast in skliče na-
rodno predstavništvo in posebno za-
sedanje, da sklepa o prestolonasled-
stvu.«

Člen 44 se glasi:

»Civilna lista kralja se določa z
zakonom. Z zakonom določena civil-
na lista se ne more zvišati brez na-
rodnega predstavništva niti se ne
more zmanjšati brez dovoljenja kra-
lja. Kraljevi namestniki dobivajo za
čas vršitve svoje dolžnosti toliko,
kolikor določa narodno predstavn-
štvo pri volitvi.«

Nato je bil kratek odmor, nakan
se je pričela razprava o oddelku VI.
o narodnem predstavništvu.

Posl. Ljuba Jovanović (radikalec)
predlaga, naj se najprej reši vpraša-
nje, ali naj obstoja narodno pred-
stavnštvo iz enega ali dveh domov.

Pri čl. 45. se protivi posl. Avra-
mović (zemljoradnik) volilnemu si-
stemu, po katerem naj bi posamezni
stanovi volili iste zastopnike, ki ni-
majo med seboj nobenih gospodar-
skih zvez.

Posl. Žilko Jovanović (komu-
nist) se izreka za sovjetski volilni
sistem ter se izreka proti senatu, ka-
kor tudi proti prepovedi, da unifor-
mirane osebe ne smejo voliti. Zago-
varja žensko volilno pravico. Seja se
je nato zaključila ob 12.30 ter se na-
daljuje v torek ob 9. dopoldne.

Dvodomni sistem odklonjen.

LDU, Beograd, 1. marca. Na da-
našnji seji ustavnega odbora se je raz-
pravljalo o enodomnem in dvodom-
nem sistemu. Najprej se je razprav-
ljalo o načelu, nato pa o posamezno-
stih. Jugoslovanski klub, republikan-

ci in socialisti so se izjavili proti
dvodomnemu sistemu. Tudi radikali
so se izjavili proti. Pri glasovanju je
bil z ogromno večino sprejet eno-
domni sistem.

Svetovna križa kapitalizma.

Proti anarhiji v produkciji. — Za socializacijo.

Mednarodna strokovna zveza
razpošilja naslednjo poslanico:

Strokovna internacionala ne sme
smatrati za brezposelno ono
industrijsko krizo, ki se je ravnokar
začela širiti po vsem svetu. Vsa po-
ročila ki jih sprejemajo v interna-
cionalni ujedinjene organizacije kakor
tudi časnikarske vesti, oznanjujejo,
da se brezposelnost vedno bolj in
bolj širi. V vseh panogah industrije
zapirajo delodajalci tovarne in de-
lavnice, ali pa krajšajo delovno do-
bo. Od vseh strani prihajajo tudi po-
ročila, da poizkušajo prisiliti delav-
stvo k soglašanju z znižanjem mezde.

Urad strokovne Internacionalne je
zavzel k temu vprašanju svoje stali-
šče; vzrokov podjetnikov, s kojimi
hočejo ti opravičiti nujnost omejitve
produkcije, ne more priznati. Urad
pripominja, da so delodajalci še
bred nekaj mesecev izjavili, da se mo-
ra produkcija izboljšati; na ravno
tako stališče so se postavljali tudi
takrat, ko se je šlo za pobijanje de-
lavskih zahtev. Ni mogoče trditi, da
se producira preveč blaga takrat, ko
prevladuje vsled vojne na vseh kon-

cih in kraljih velika revščina med
masami, ko vzdihuje večina dežela
v bedi in ko dozda podrtine še niso
prezidane v stavbe. Ne more se tr-
diti, da je produkcija živil prevelika,
ko na stotisoče delavskih rodbin ni-
ma niti toliko, da bi moglo živeti. Je
to nekaj nezaslišane, da so v
Ameriki, v Angliji, v Franciji in v
Nemčiji ustavili predilnice, ko milijo-
ni žena in otrok nimajo obleke. Sra-
mota je to, da so mogli uničiti
ogromne zaloge pavole in so mogli
velike množine volne pustiti neiz-
rabljene tedaj, ko trpijo tovarne po-
manjkanje surovin in je večina rod-
bin brez potrebnega perila. To v sled
sebičnosti kapitalističnih podjetni-
kov, ki ne skrbje za splošni blagor,
zasledujejo le lastne koristi, priklji-
ceno stanje znači obsodbo nad si-
semom, ki take zlorabe omogoča.
Pripravljenost delodajalcev izkori-
stiti splošno krizo k znižanju delav-
skih mezd, je očitna grožnja delav-
stvu. Pripeljati more le do tega, da
se bo beda povečala in kriza poostri-
la; kajti ko delodajalci tožijo o ne-
zadostnem odjemanju svojih zalog,

pozabljajo vedno na to, da so ravno sedanji ekstenzorni pogoji vzrok, ki sili delavstvo, da omejuje svoj nakup.

Delavske organizacije morajo tako postopanje na vso moč pobijati in v venomer večjih masah brezposelnih morajo razvijati bojevitost in pogum v smislu zahtev, formuliziranih od londonske mednarodne strokovne konference. Industrijska kriza je obsegla ves svet. Odpomoč more priti le z mednarodno akcijo. Ako bi vlade rešile po valutni diferenci povzročen problem v zmislu od delavstva formuliranih zahtev, ako bi obubošanim narodom omogočili naročiti v zadostne najnujnejših potreb posameznikov in industrije vse potrebno, ter ako bi državam manj prizadetim omogočili odajo in prodajo njih blaga, bi ne moglo biti danes v raznih državah slah nobenega vzroka za brezposelnost.

Urad strokovne Internacionale obozarja delavske organizacije vsi dežela še enkrat na to, da je naraščanje narodnega bogastva privedlo do obubožanja delavskega razreda in radi tega jih pozivljajo na boj proti politiki gospodarskega in finančnega imperijalizma, čigar delo je naperjeno proti delavstvu. Urad zahteva zato od vseh ujedinjenih central, da se sklicujejo na mednarodno razdeljevanje surovin. Nedopustno je, da v posameznih državah n. pr. prevladuje nedostatek premoga; na Angleskem, v saarski kotlini in celo na Francoskem pa so produkcijo premoga deloma popolnoma ustavili ali jo pa še bodo, zato ker je premoga preveč nakopanega. Urad pozivlja dalje centrale, da nadaljujejo sistematično propagando za socializacijo produktivnih sredstev v zmislu londonskih sklepov in da naj to propagando še povečajo.

Ako produkcija ne bo služila bolj koristim posameznikov, ampak izključno dobičku splošnosti, ne bo več mogoče govoriti o zmanjšanju produkcije ali pa o prisilni brezposelnosti. Urad pozivlja zato vse organizirano delavstvo posameznih dežel, da naj stremi po znižanju z grožnjami o zaprtju tovarnen in z bedo, odgovori z energično propagando in to naj kolikor najbolj more poveča. Dalje smatra mednarodni urad za svojo dolžnost, da se z vsemi sredstvi bojuje proti krizi, ki izroča svetovni reakciji v roke vse orožje proti delavstvu in njegovim organizacijam.

Za urad »Mednarodne strok. zveze.«
L. Jouhaux, E. Mertens, Edo Fimmen,
J. Oudegeest.

Politične vesti.

+ **Prazna tolažba.** Gospodarsko-finančni komite ministrskega sveta je sročil razpravljal o gospodarsko-socialnih vprašanjih. Ta seja, kateri je prisostvoval tudi ministrski predsednik Pašič, bo svoje razprave nadaljevala. V parlamentarnih krogih sodijo, da se bodo stranke v vseh vprašanih sporazumele in da bodo zemljoradniki in socialni demokrati za načrt ustave ministrskega predsednika Pašiča. — Prej se je vedno govorilo o zemljoradnikih in Turkih. Na mesto Turkov naj stopijo sedaj namkrat socialni demokrati. Da podpirajo sedanji režim? Brri!

+ **Vlada »močne roke.«** V parlamentarnih krogih trdijo, da se je vlada Nikoče Pašiča odločila, napraviti konec protidržavni agitaciji Radicevcev na Hrvaškem. — Vlada hoče torej vladata »močno«. Tudi gospodje, ki so stari okoli 60 let, imajo vsaki želje, da bi bili še »močni«. Zdravniki pa pravijo drugače in mlade hišne in natakarice v »fashionable« hotelih tudi —

+ **Najvno ministrstvo.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklenilo pozvati vse denarne zavode, naj zbirajo točne podatke o vseh aktivah in pasivah, in sicer po obrazcu, ki ga je izdelalo finančno ministrstvo. — Se so nedolžni ljudje na svetu, ki ne vedo, kje so dvojne bilance: ena za davkarjo, ena pa za doma. Če v mini-

strstvu za trgovino niso o tem postopanju dovolj informirani, naj se obrnejo na predsedstvo ljubljanske neprotokolirane firme »Verigen«, ki jim bo dala vse potrebne podatke na razpolago.

+ **Zarada, zarada!** Gospodarsko-finančni komite ministrskega sveta je razveljavil prodajo Steinbeisovega podjetja, ki jo je sklenil bivši minister za šume in rube dr. Kovačević. Nadzorstvo nad tem velikim narodnim podjetjem je poverjeno dvanajstori, zastopane bodo tudi interesi ministrstva in gospodarske institucije. Finančni minister je temu odboru dal 20 milijonov kron na razpolago, da bi podjetje moglo uspešno napredovati. — To se pravi z drugimi besedami: 12 milijonov bo vzela »dvanajstori«, Steinbeisovo podjetje pa vrag.

+ **Zakon o vojni organizaciji.** »Večere« javlja iz Beograda: Ko se uveljavi zakon o vojni organizaciji, ki ga izdeluje generalni štab, bo najbrže ostal vojni minister general Pešič. Poveljnik prve armade Petar Vojevič bo imenovan za poveljnika generalnega štaba. General Vasič postane poveljnik prve armade v Novem Sadu. V Zagreb pa pride za poveljnika IV. armade general Krsta Smiljanič.

+ **Vojno strelivo in splošna mobilizacija** v Južni Beogradu sta bili s kraljevim dekretom ukinjeni. — Italijani so se torej ustrašili kakih neprimernosti ob prihodni zasedanja nam priznanega ozemlja.

+ **Moč nemških strank po številu glasov.** Pri volitvah v pruski deželni zbor je bilo oddanih 15.951.338 glasov. Razdeljeni so: Socialisti večina 4.171.286; neodvisni 1.055.023, komunisti 1.207.093; centristi 2.964.002, demokrati 977.463; nem. nacionalci 2.892.667; nemška l. stranka 2 milijona 266.587; Poljaki 12.271 in gospodarska stranka 187.345.

+ **V zvezi narodov** so se stopili radi bogatih galitskih Židov, ki so se naselili v

Nemški Avstriji, katera jih pa noče in bi jih rada vrnila v domovino na Poljskem, kjer jih pa tudi ne marajo. Interventiral je angleški lord Balfour, ki je prestrašil obolje: Avstrije in Poljake. — Kjer se preplata dva, tretji klobuke pobira in to bodo brez dvoma galitski Židi pa tudi lord Balfour oziroma Angleška.

+ **Volna bo 1. 1921** Harding v Zedinjenih državah se je izjavil za načrt, ki bi naj Ameriki v 1. 1921 zagotovil nadvlado na morju. Tega leta se torej Amerikanci nadišjo udariti z Japonci...

+ **Strankin zbor čeških socialistov** se bo vršil od 14. do 16. maja v Pragi.

+ **Ustanovljen zbor češkoslovaške soc. dem. stranke** v Avstriji se bo vršil 27. in 28. marca t. l. na Dunaju.

+ **Zbor delegatov poljske socialistične in poljske socialno demokratične stranke** se je vršil v Dombrovi. Ustanovljena je bila skupna poljska socialno demokratična delavska stranka v Češkoslovaški republiki. Program je bil izdelan po programu poljske socialno demokratične stranke in opira se na Marxova načela. Stranka se izreka za radikalno nekompromisno nastopanje. Ruskim socialistom je poslala pozdrav.

+ **Deželni zbor romunske socialistične stranke** je odklonil pristop k III. Internacionali in odločil prepustiti končno odločitev splošnemu glasovanju romunskega proletarijata, ki se bo vršilo 8. maja t. l. Sodijo, da bodo Leninovi pogoji z veliko večjo odklonjeni.

+ **Norveška delavska stranka** ima svoj 25. strankin zbor v dnevi 25.—28. marca t. l. Na dnevnem redu je stališče stranke do obratnih svetov, socializacije in stališče do III. Internacionale. Kakor znano se je norveška delavska stranka pridružila k III. Internacionali; mala manjšina desničarskih socialistov je vsled tega iz stranke izstopila.

Dnevna kronika.

Okrožnica »Kulturnih delavcev«, katero je podpisalo 43 gospodov z jako lepimi in častnimi naslovi, je napravila nekoliko težav tudi g. županu ljubljanskega mesta dr. Tavčarju. V soboto je g. župan napisal o tej stvari v »Slov. Narodu« prav lep članek, iz katerega se pa vidi, da g. župan le noče prav povedati, »kam drži na desno cesti, kam pelja na levo pote«. Zato so smatrali nekateri gospodje v Ljubljani, da je g. županu narekovalo njegove besede tudi nekoliko strahu. Na konto tega je dovtonež »zarotniške« štirčlanske družbe izjavil: Gospod župan se hodi na magistrat samo še bati!

Svarilo pred izseljevanjem v Ameriko. Kr. general konzulat v Chicagu sporoča ministrstvu za zunanje zadeve, da se v Zedinjenih državah opazja v zadnjem času veliko pomanjkanje dela. Nekateri znani narodnogospodarski pisatelji, pa tudi uradni krogi sami sodijo, da bo na spomlad nastala kriza. Drugi krogi pa zopet trdijo, da je vsa akcija odpuščanja delavcev manever velikih industrijskih podjetij z namenom, zmanjšati mezde in na ta način, znižati cene proizvodov, blagu in višino mezd na predvojne cene. Potrebno je, da vsi poklicani činitelji, predvsem naše časopisje, opozori osebe, ki se hočejo izseliti radi dela v Ameriko, da v sedanjih razmerah radi pomanjkanja dela ni misliti na zaslužek v Ameriki. V Chicagu je brezposelnih delavcev okoli 100.000, v Detroitu okoli 90.000, v New Yorku preko 120.000, v Filadelfiji okoli 200.000 delavcev, in tako dalje. Dosedaj je brez dela okoli 3.000.000 delavcev. — Občinstvo se pa tudi opozarja na to, da imajo oblasti naročilo, s strogim izvajanjem potnih predpisov preprečiti izseljevanje v Ameriko, dokler se tamkaj ne izpremenijo razmere glede dela, ker pridejo naši državljani v Ameriki v sedanjih razmerah v neprimljive in iščejo denarne pomoči pri raznih konzulatih, ki jim je pa ne morejo nuditi. Javnost naj se tudi zaveda, da so na spomlad projektirana velika dela tudi v naši državi sami, vsled česar je pričakovati tudi pri nas zadostnega zaslužka. — Da vlada v Ameriki velika brezposel-

nost, je znano tudi iz drugih, neuradnih poročil. Dvomimo pa, da se bodo pri nas začela na spomlad izvrševati kakšna večja dela, ker so vse blagajne prazne do dna. Zato proti brezposelnosti tudi pri nas, na kar naše organizacije že danes opozarjamo.

Brez stanovanja — — — V interesu onih, ki se obračajo do stanovanjske komisije, je predvsem hitro poslovanje iste; kajti čas silno počasi teče onemu, ki čaka na cesti brez stanovanja. Tako roma prošnja petenta 14 dni preko eksibitov in referentov, da pride v sejo. Med tem časom je seveda stranka brez stanovanja. Tri dni po seji se dostavi prošnja odlok, ki pa je po navadi problematične vrednosti, odloku sledi namreč rekurz onega, ki naj bi oddal prošnjo in prosilec je zopet brez stanovanja. Čakati na rešitev rekursa bi bilo predolgo, posebno ker je človek brez stanovanja, zato zaprosi prosilec vnovič za dodelitev novih prostorov, ker je še vedno brez stanovanja. In tako se ponavlja še enkrat ista pesem z žalostnim refrenom — brez stanovanja — Ali brez šale: Zakaj sklicuje stan. kom. tedensko 1—2 seji, kljub temu da je par centov zastalnih norešenih aktov? Morda bi postali člani komisije agilnejši, ko bi bili sami — brez stanovanja.

Ostre more. Vlada je odredila odločne korake proti tistim, ki bi ne bili zadovoljni s strogim rekrutovanjem v vojski. — Bomo molčali, ampak — hm!

Nove novčanice po 10 dinarjev. Iz Regrad se poroča, da je Narodna banka SHS naročila v Ameriki nove bankovce po 10 dinarjev.

Ljudsko štetje v Zagrebu je pokazalo, da ima Zagreb 108.338 prebivalcev, med njimi 5416 vojakov.

Služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Kranjska gora je razpisana. Interesenti se opozarjajo na Uradni list.

Slovenski list na Koroškem. V Celovcu je začel izhajati nov slovenski list »Glas Pravice«. Izhaja v skromni obliki vsake 14 dni izšli sta dve številki, a sedaj ga noče več tiskati nobena tiskarna na Koroškem, kar je pripisovati vplivu nemško-nacionalnih šovinistov »Heimatsdienst«. Vsled tega ga nameravajo sedaj tiskati na Dunaju.

Zahvala. Ugledna ljubljanska rodbina Striceljeva je naklonila oblatnemu odboru

udruženja vojnih invalidov 2000 K in sicer 1000 K za najrevnejše ljubljanske invalide in 1000 K za vojne slepce kot zapuščino umrle g. Antonije Striceljeve. Za veliku dušni dar izrekamo v imenu invalidov rodbini Striceljevi najlepšo zahvalo, pokojnici pa večni mir in pokoj! Upamo, da bo še dosti posnemačev!

Iz stranke.

Shoda KDZ v Poljanah in v Dobravi se bosta vršili v nedeljo dne 6. marca. Shod v Poljanah bo ob pol 8. uri dopoldne, shod v Dolenji Dobravi pa bo popoldne ob 3.

Iz strok. organizacije.

Podružnica kovinarjev Ljubljana ima svojo redno sejo v četrtek 3. marca takoj po delu, Prosim za točno udeležbo. Načelnik.

Shod živilskih delavcev v Sp. Šiški, ki se je vršil včeraj ob 6. uri zvečer v gostilni Petan, je bil izvanredno dobro obiskan. Govoril je sodrug Minevc o sedanjem gospodarskem položaju, o škodljivosti razkola med proletariatom, pripominjajoč, da se je rana razkola že začela celiti. Govornik je žel obilo pritrdjevanja. — Organizacija živilskih delavcev se je v zadnjih mesecih zelo razširila in utrdila. — Na shodu je k organizaciji pristopilo tudi več novih članov.

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega Gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda, 2. marca: zaprto.
Četrtek, 3. marca: Razvalina življenja, A.

Petek, 4. marca: Golgota, D.
Sobota, 5. marca: Balka o volku, B.
Nedelja, 6. marca: Balka o volku, izv.
Ponedeljek, 7. marca: Golgota, C.

Opera:

Sreda, 2. marca: Na dnu. Gostovanje hudožestvenega teatra, izv.

Četrtek, 3. marca: Dalibor. Gostovanje gospe Milene Šugh-Stefanacove, C.

Petek, 4. marca: Mignop. Gostovanje gospe Julije Betetta, E.

Sobota, 5. marca: Dalibor. Gostovanje gospe Milene Šugh-Stefanacove, A.

Nedelja, 6. marca: Tosca, izv.
Ponedeljek, 7. marca: zaprto.

Koncert v Trbovljah in Zagorju. Ga Pavla Lovšeta priredi z. H. Svetlom v soboto 5. marca t. l. koncert v Trbovljah, v nedeljo 6. marca pa v Zagorju.

Orkestralno društvo Glasbene Matice priredi svoj II. simfonični koncert v ponedeljek 7. t. m. Na vzporedno so Premir Allegro, Dvofakov violinski koncert in Beethovnova simfonija »Eroica«.

Gospodarstvo.

Gojenje tobaka v Sloveniji. Prijav za kulturo tobaka je prišlo do 23. t. m. tukajšnji tobačni tovarni iz 29 občin, ki so priglasile 160 sadivcev z 450.000 sadikami, kar odgovarja približno 20 oralom zemlje. Največ prijav je doslej prišlo iz Štajerske. Manj zadovoljive so prijave iz Dolenjske in Prekmurja. Morebiti popravilo to prijave prihodnjih dni.

Opozarjamo nadalje, da se bo vsak nasad tobaka, ki ne bo prijavljen in oblatstveno dovoljen, uničil in bo lastnika zadela visoka kazen. To velja tudi za najmanje število sadik. Interesente opozarjamo, da se bodo tobačni nasadi zavarovali zoper nastalo škodo po toči. Način zavarovanja bo na kratko popisan v navodilu, ki ga vsebuje dovolila, katero dobi vsak prijavljen sadivec v roko.

Veščak za tobačno kulturo je že izbran in nastopi v kratkem svojo službo v Ptuj. Njegova glavna naloga bo letos, da praktično podučuje producente na licu mesta v vseh fazah tobačne kulture.

Avstrija kupuje zlato. Avstrijski finančni minister je odredil, da plačuje država 1 kg finega zlata po 300.000 a. K in 1 kg srebra po 900 a. K. Potemtakem se dobi

za en zlatnik po 10 K — 900 a. K, za 20 kronski zlatnik 1800 a. K in za 100 kronski zlatnik 9000 a. K v papirju. Za 1 srebrno krono se dobi 37, za 2 kronsko 74 in za eno petkronsko 193 papirnatih avstr. K, za srebrni goldinar pa 99 avstr. K.

TRŽAŠKI FAŠISTI NADALJUJEJO POŽIGE.

Današnji ljubljanski tujerajski listi poročajo, da so tržški fašisti zopet požgali in razbili tiskarno Edinosti, Delavski dom in srbsko šolo. Kar niso zadnjič uničili to so pokončali sedaj. Delavstvo je razglasilo splošno protestno stavko. Fašisti pravijo, da je to odgovor na kanfarske dogodke, kjer se jim ni posrečilo razdejal Narodni dom.

Po svetu.

— V južni Italiji so izbruhnili veliki nemiri radi fašistovskih izjav. Ljudstvo se je uprlo in delavstvo v Bariju ter mnogih drugih mestih je proglasilo splošno stavko. Nekateri kraji so od prometa popolnoma odrezani, ker so stavkači prežezali telefonske in brzojavne zveze. Prišlo je že do spopadov z vojaštvom, pri čemer so uporniki rabili ročne granate in mnogo vojakov ubili, med njimi tudi več častnikov. Mogoče je, da izbruhne revolucija po vseh južnih pokrajinah.

— Ponarejene lire. Po zasedenem ozemlju kroži polno ponarejenega papirnatega denarja. Ponarejeni so 5, 10, 100 in 1000 lirski bankovci.

— **Prebivalstvo Grške.** Izidi ljudskega štetja v glavnih grških mestih so naslednji: Atene 340.000, Pirej 130.000, Solun 171.000, Jedrene 49.000, Patras 45.500 in Volo 40.000 prebivalcev.

— **Mednarodni študentski zbor** se vrši v Veliki noči v Pragi.

— **XIII. svetovni kongres esperantistov** bo imel udeležbe nekaj tisoč ljudi. Vršil se bo v Pragi in bo I. kongres delavcev socialistov-esperantistov, enako I. kongres slepcev-esperantistov, pod protektoratom profesorja pariške Sorbonne, dr. Carta, ki bo predmet o aktnih vprašanih slepcev: slopi umetniki, pevci in virtuozji bodo predredili mednarodni koncert. Pri kongresu so doslej prirejene posebne sekcije za esperantiste učitelje, žurnaliste, pisatelje, železnikarje, zdravnike, svobodnomiselce, prostozidarje, pacifiste, poštno uslužbence, Rdeči križ, turiste, skaute, spiritaliste itd. Kongres, ki se bo začel 31. julija, bo tralal teden dni. O njem bomo že še poročali.

— **Ameriške novice.** Slovenski ameriški listi poročajo, da je v mestu San Francisco naseljenih 150 slovenskih družin, skupno okrog 2000 Slovencev. — V Calumet je umrl rojak Jurij Gorše, doma iz okraja Črnomelj, ter 40letni Ivan Rupe, v Elzy sta umrli Anton Malerič, doma iz Trilbuš pri Črnomlju in Marija Pluth. V La Salle je umrl Janez Kobivšek, doma iz Preterš pri omžalah, v Ewen Matija Malnar, v Chiscolm pa je izvršil samomor Rudolf Čampa.

— **Vulkan Lassen v Kaliforniji** v Ameriki je začel bruhati lavo z vso silo.

— **Brezposelnost na Japonskem.** Na Japonskem je 200.000 delavcev brezposelnih. Dne 8. t. m. je stavaljo na Japonskem 10.000 rudarjev, ker so jim podjetniki mislili znižati mezde.

Sport.

Na Delavsko Olimpiado v Pragi bo poslala belgijska socialistična federacija za telesno in pravno vzgojo dvoje reprezentativnih moštev skupno 36 mošt. Od moštev, bo eno pod vodstvom Bradoux, tajnika »Mednarodne zveze za telesno vzgojo in sport« izvajalo gimnastične vaje na orodju drugo pod vodstvom G. Devilegera, učitelja telovadbe pa bo izvajalo deloma švedske vaje, deloma lahko atletiko.

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico in produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani vabita z. štane na sestanki, ki se bo vršil v nedeljo 6. marca 1921, ob 9. uri dopoldne v restavraciji Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: Poročilo o sejni, ki se bo vršilo od 6. do 20. avgusta, glede razstave čevljarskih izdelkov in poročilo o naročbi modernih kopitov. — Načelnik, k

Vabilo
na
I. redni občni zbor
Prve delavske pekarnice v Ljubljani
vp. z. z. o. z.
ki bo
v četrtek 10. marca 1921
v prostorih »Nakupovalne zadruge«, Aleksandrova cesta 5.
Dnevni red:
1. Poročilo pripravljalega odbora.
2. Volitev načelnika.
3. Volitev nadzorstva.
4. Pristop k Zvezi gospodarskih zadrug.
Načelnstvo.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socializmu.
Cena K 2.—
Naroča se v upravi »NAPREJ«.
Meblovano mesečno sbo
v Ljubljani s solidno postrežbo
išče za marec neki gospod.
Ponudbe naj se izvolijo poslati
na naslov: Ljubljana, poštni
predal št. 13.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Manufaktura in tkanine.
Mestni trg 25.
Naročajte
„NAPREJ“

Urarska popravilna delavnica.
Slavnemu občinstvu naznanjam,
da sprejemam vsa v to stroko
spadajoča dela ter jih izvršujem
točno, solidno in po konkurenč-
nih cenah. Se priporočam
z odličnim spoštovanjem
Iv. Seliskar, urarski mojster, Ljubljana,
Pot v Rožno dolino 10.
Dobre krojaške
pomočnike
sprejme takoj
Jos. Rojina, Aleksandrova cesta 3.

Otvoril sem novo
brivnico v Celju
Kralja Petra cesta št. 14.
Organiziranemu delavstvu se
priporočam za obiten obisk.
Cene najnižje! Postrežba točna!
IVAN ŽELEZNIK.
Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.